

ŻYWIENIE W NEFROLOGII, HEPATOLOGII I ENDOKRYNOLOGII

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2025/2026
Wydział	WYDZIAŁ NAUKI O ZDROWIU
Kierunek studiów	DIETETYKA
Dyscyplina wiodąca	NAUKI O ZDROWIU
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	II STOPNIA
Forma studiów	NIESTACJONARNE
Typ modułu/przedmiotu	OBOWIĄZKOWY
Forma weryfikacji efektów uczenia się	EGZAMIN PISMENY STACJONARNY
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	<u>Zakład Dietetyki Klinicznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego</u> ul. Ciołka 27, 01-445 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. n. o zdrowiu dr n. med. Dorota Szostak – Węgierek
Koordynator przedmiotu	Dr n. o zdrowiu Marta Dąbrowska-Bender marta.dabrowska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr n. o zdrowiu Marta Dąbrowska-Bender marta.dabrowska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. n med. i n o zdr. Dorota Szostak – Węgierek Dr n o zdr. Marta Dąbrowska – Bender Dr n. med. Anna Jeznach – Steinhagen Dr hab. n med. Aneta Czerwonogrodzka – Senczyna Dr n. med. Iwona Boniecka Dr n med. Joanna Ostrowska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE				
Rok i semestr studiów	ROK 2, SEMESTR II		Liczba punktów ECTS	1.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)		10	0,4	
seminarium (S)		5	0,2	
ćwiczenia (C)		5	0,2	
e-learning (e-L)				
zajęcia praktyczne (ZP)				
praktyka zawodowa (PZ)				
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		6	0,2	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Dostarczenie wiedzy z zakresu postępowania żywieniowego w różnych chorobach nerek, wątroby i endokrynologicznych.
C2	Rozwinięcie umiejętności prowadzenia opieki żywieniowej nad pacjentem nefrologicznym, hepatologicznym i endokrynologicznym.
C3	Rozwinięcie umiejętności oceny sposobu żywienia i jego modyfikacji oraz kompleksowej oceny stanu odżywienia.
C4	Rozwinięcie umiejętności prowadzenia opieki żywieniowej nad pacjentem nefrologicznym, hepatologicznym i endokrynologicznym
C5	Uświadomienie studentowi odpowiedzialności zawodowej

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

E_W03	Definiuje i rozpoznaje problemy żywieniowe pacjenta i uwzględnia je w planowaniu odpowiedniego postępowania dietetycznego opartego na najlepszych, dostępnych dowodach naukowych.
E_W20	Wykazuje znajomość zmian organicznych, czynnościowych i metabolicznych zachodzących w ustroju pod wpływem choroby i towarzyszących jej zaburzeń odżywiania.
E_W38	Zna i prawidłowo rozpoznaje spektrum objawów chorób endokrynologicznych, w tym przyczyn wtórnej otyłości oraz zna zasady żywienia w chorobach endokrynologicznych
E_W40	Potrafi ocenić stan odżywienia oraz sposób żywienia pacjentów z chorobami wątroby na podstawie ustalonych kryteriów, wykorzystując m.in. dokładną znajomość patofizjologii tych chorób
E_W48	Wykazuje znajomość zasad żywienia klinicznego obejmującego: żywienie dojelitowe z wykorzystaniem diet przemysłowych w zapobieganiu i leczeniu niedożywienia.
E_W64	Wykorzystuje dane z oceny stanu odżywienia i sposobu żywienia pacjentów z chorobami nerek w celu ustalenia priorytetów dla zaplanowania zmiany ich diety oraz stylu życia

Umiejętności – Absolwent potrafi:

E_U04	Potrafi posługiwać się dostępnymi dowodami naukowymi w kontekście podejmowania decyzji w poradnictwie dietetycznym.
E_U18	Interpretuje wyniki podstawowych badań laboratoryjnych i wykorzystuje je w planowaniu i monitorowaniu postępowania żywieniowego.
E_U19	Rozpoznaje niedożywienie, przeprowadza pełną ocenę stanu odżywienia i określa rodzaj oraz stopień niedożywienia.
E_U25	Ustala wskazania do wspomagania i/lub/ leczenia żywieniowego z wykorzystaniem dostępnych w Polsce diet przemysłowych, żywności specjalnego przeznaczenia medycznego w korygowaniu zaburzeń odżywiania.
E_U31	Z dokładnością przygotowuje zalecenia dietetyczne, które są zgodne ze stanem klinicznym pacjentów z chorobami wątroby, ich indywidualnym zapotrzebowaniem/preferencjami oraz możliwościami finansowymi gospodarstwa domowego/szpitala
E_U42	Potrafi zróżnicować choroby endokrynologiczne oraz ułożyć zalecenia żywieniowe w chorobach endokrynologicznych

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

E_K01	Posiada świadomość ograniczeń swojej wiedzy
E_K45	Dostrzega istotną rolę dietetyka w zespole interdyscyplinarnym, m.in w zakresie monitorowania stanu odżywienia oraz zaplanowania diety dla pacjenta z chorobą wątroby przebywającego w oddziale szpitalnym
E_K46	Ma uporządkowaną wiedzę teoretyczną i praktyczną obejmującą kluczowe zagadnienia dotyczące żywienia w chorobach endokrynologicznych

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W1	Anatomia i fizjologia nerek oraz patofizjologia wybranych zaburzeń metabolicznych związanych z funkcją wydalniczą i regulacyjną. Patogeneza, diagnostyka i strategie terapeutyczne w chorobach nerek z uwzględnieniem interwencji żywieniowych oraz oceny stanu odżywienia i nawodnienia pacjenta. Rola diety i edukacji pacjenta w profilaktyce oraz prewencji chorób nerek.	E_W03 E_W20 E_W48 E_W64
W2	Anatomia i fizjologia wątroby oraz patofizjologia wybranych zaburzeń metabolicznych związanych z jej funkcją detoksykacyjną, metaboliczną i wydzielniczą. Patogeneza, diagnostyka i strategie terapeutyczne w chorobach wątroby z uwzględnieniem interwencji żywieniowych oraz oceny stanu odżywienia i nawodnienia pacjenta. Rola diety i edukacji pacjenta w profilaktyce oraz prewencji chorób wątroby.	E_W03 E_W20 E_W40 E_W48 E_W64
S1	Propedeauryka endokrynologii	E_W03
S2	Insulinooporność, stany przedcukrzycowa, cukrzyca	E_W20
S3	Żywienie w insulinooporności	E_W38
S4	Żywienie w chorobach tarczycy	E_U42
S5	Żywienie w cyklu miesięcznym i zaburzeniach hormonów płciowych	
Ć1-Ć2	Indywidualizacja zaleceń żywieniowych w przewlekłej chorobie wątroby i/lub nerek – podejście praktyczne w opiece nad pacjentem poradni specjalistycznej.	E_U04 E_U18 E_U19 E_U25 E_U31 E_K01 E_K45 E_K46

6. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Ciborowska H., Rudnicka A. Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka. 5. wydanie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2021.
2. Michajlik A, Ramotowski W. Anatomia i fizjologia człowieka. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL; 2017.
3. Wieczorek-Chełmińska, Z. (2023). Żywienie w chorobach nerek Wydawnictwo: PZWL
4. Wieczorek-Chełmińska, Z. (2023). Żywienie w chorobach wątroby, dróg żółciowych i trzustki Wydawnictwo: PZWL
5. Gellert R., Mastalerz-Migas M., Krajewska M., Ledwoch J. Wytyczne konsultanta krajowego w dziedzinie nefrologii, konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz prezesa

- Polskiego towarzystwa nefrologicznego dotyczące diagnostyki i leczenia przewlekłej choroby nerek w POZ, z uwzględnieniem opieki koordynowanej. 2024 r.
6. Żywnienie kliniczne w chorobach przewodu pokarmowego: aktualne wytyczne dotyczące praktyki klinicznej - zalecenia Sekcji Żywienia Klinicznego i Metabolizmu Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii, 2025.
 7. KDIGO 2023: <https://kdigo.org/events/kdigo-2024-ckd-guidelines-unpacked-hear-it-straight-from-the-experts/>
 8. Zasady żywienia w przewlekłej chorobie nerek — stanowisko Grupy Roboczej Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego, 2019.
 9. ESPEN practical guideline: Clinical nutrition in liver disease, 2020.
 10. ESPEN Guidelines guideline on clinical nutrition in hospitalized patients with acute or chronic kidney disease, 2021.
 11. Sobotka L, red. Podstawy żywienia klinicznego. 4. wyd. Warszawa: Scientifica Sp. z o.o.; 2021.
 12. Jeznach-Steinhagen A. Żywnienie w cukrzycy i chorobach towarzyszących. PZWL. 2021 Endokrynologia pod red Grinspana.
 13. Nowak, A. (2019). Żywnienie w cukrzycy. W: B. Wiśniewski (Red.), Dietetyka kliniczna (s. 45–67). Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
 14. Janiszewska, J., Ostrowska, J., & Szostak-Węgierek, D. (2021). The influence of nutrition on adiponectin: A narrative review. *Nutrients, 13*(5), 1394. <https://doi.org/10.3390/nu13051394>
 15. Zasadność stosowania diety bezglutenowej w chorobie Hashimoto: stanowisko Grupy Ekspertów Sekcji Dietetyki Medycznej Polskiego Towarzystwa Żywienia Pozajelitowego, Dojelitowego i Metabolizmu (POLSPEN). "Postępy Żywienia Klinicznego", 2/2018.

Uzupełniająca

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.WI, A.UI, KI	Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.	Np. próg zaliczeniowy
Wykłady	Egzamin końcowy po II semestrze.	Próg zaliczenia 60%

8. INFORMACJE DODATKOWE

(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności w oparciu o regulacje wynikające z § 26 ust. 1 i 2, § 27 ust. 3 oraz § 28 ust. 1 Regulaminu Studiów wskazanie liczby terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Kryteria oceniania zaliczenia testowego oraz egzaminu końcowego:

Kryteria oceniania egzaminu końcowego

- 60-67,9% – dostateczny (3,0)
- 68-75,9% - dość dobry (3,5)
- 76-83,9% - dobry (4,0)

84-91,9% - ponad dobry (4,5)
92-100% - bardzo dobry (5,0)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich